

Az első fokon 9.P.94.487/2016. szám alatt eljáró
Pesti Központi Kerületi Bíróság útján

Alkotmánybíróság
részére

Budapest
Donáti u. 35-45.

1015

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott

az I. fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 9.P.94.487/2016. szám alatt, valamint a II. fokon eljáró Fővárosi Törvényszék előtt 73.Pf.639.725/2017. szám alatt kártérítés iránt folyamatba tett perben az I. fokú Bíróság 20-I. sorszámu ítélete, valamint a II. fokú Bíróság 5. sorszámu ítélete ellen az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 27. §-a alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztjük elő:

Kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Pesti Központi Kerületi Bíróság 9.P.94.487/2016/20-I. sorszámu ítéletének, valamint a Fővárosi Törvényszék 73.Pf.639.725/2017/5. sorszámu ítéletének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azokat semmisítse meg.

Indokolás

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Alulírott székelyi gazdasági társaság meg kívántuk vásárolni a területű, az ingatlan-nyilvántartás szóhasználata szerint „Kivett lakóház, udvar, gazdasági épület, raktár” megjelölésű ingatlant eladótól. Az ingatlan megvásárlásához pályázati forrást is igénybe kívántunk venni, méghozzá a pályázatot a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség írta ki a GOP-2.1.1-11/M. szám alatt.

A közreműködő szervezet a btl. A pályázati kérelmünket először a pályázat elbírálója, nevezetesen a elutasította, majd az elutasítással szemben előterjesztett kifogásunkra figyelemmel a Gazdaságfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága a kifogásunknak helyt adott és a pályázatot befogadva, azt kedvezően elbírálva

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	1V/1107-0/2018
Érkezett:	2018 JÚL 03.
Példány:	3
Meilleklet:	15. db
Kezelőiroda:	

20.000.000,- Ft pályázati támogatást ítelt meg társaságunk részére azzal, hogy 10.000.000,- Ft visszatérítendő kölcsön formájában, míg 10.000.000,- Ft vissza nem térítendő támogatás formájában kerül társaságunk részére megfizetésre. Ennek megfelelően elkezdődtek a szerződéses tárgyalások az eladóval, ennek eredményeként kötöttük meg a [REDACTED] által ellenjegyzett adásvételi szerződést 2013. augusztus hó 6. napján. A szerződés utóbb módosításra és pontosításra is került.

Társaságunk az önerőt az eladó részére megfizette, illetve létrejött a kölcsön jogügylet is, amely kölcsön jogügylet eredményeként a vételárból az önerőt meghaladó első 10.000.000,- Ft megfizetésre került eladó részére a pályázatnak megfelelően. Ezt követően kaptuk kézhez a pályázat lezárását követő ellenőrzés kapcsán, 2014. június 2-án a Nemzetgazdasági Minisztérium (a [REDACTED] jogutódja) tájékoztatását, amely szerint megsértettük a pályázati kiírást, figyelemmel arra, hogy a vételár több mint 10 %-a készpénzben került kifizetésre, így a vissza nem térítendő támogatás kifizetésére nem kerülhet sor, a támogatói döntést szerződésszegésre hivatkozással visszavonta. Az elutasítással, illetve a döntéssel szemben kifogást terjesztettünk elő, mely kifogást végső soron a Miniszterelnökséget vezető miniszter bírálta el, aki elutasította kifogásunkat.

Álláspontunk szerint azonban a Támogatói Okiratban és az annak elválaszthatatlan részét képező dokumentumokban foglalt feltételeknek megfelelően jártunk el a következők szerint:

A pályázathoz benyújtott adásvételi előszerződés 3. pontja szerint „Majdani vevő jelen okirat aláírásával egyidejűleg okiratszerkesztő ügyvédnél ügyvédi letétbe helyez 2.270.000,- Ft, azaz kettőmillió-kettőszázhetvenezer forintot önerőből, foglalóként, a foglalóhoz fűződő jogkövetkezmények ismeretében.”. Szintén az adásvételi előszerződés 3. pontja rögzíti, hogy „Majdani Vevő tájékoztatja majdani eladót, hogy a fennmaradó 20.430.000,- Ft, azaz húszmillió- forint vételárhátralékból további 430.000,- Ft, azaz négyszáz-harmincezer forint vételárelőleg önerőből, készpénzben kerül átadásra, a végleges szerződés aláírásakor (...)”. Az előszerződés tehát rögzítette, hogy 2.270.000,- Ft foglaló, ezen felül pedig 430.000,- Ft vételárelőleg kifizetésére kerül sor a teljes vételár kiegyenlítését megelőzően. A pályázat elbírálása során a [REDACTED] ezt a konstrukciót nem kifogásolta, az adásvételi előszerződés tartalmának ismeretében döntött pályázatunk támogatásáról, amely döntését követően sor került a Támogatói Okirat megkötésére és aláírására.

Ezzel összefüggésben megjegyezzük, hogy a Támogatói Okirat 3. sz. melléklete, valamint az adásvételi előszerződés rögzíti, hogy társaságunk 2.700.000,- Ft önerőt biztosít a pályázat keretében, amely összeg pontosan megegyezik a foglaló és előleg együttes összegével, illetőleg az előszerződés is rögzíti, hogy ezen összegek önerőből kerülnek kifizetésre. Álláspontunk szerint a támogatások elszámolására vonatkozó szabályok az önerő vonatkozásában nem alkalmazhatók, továbbá arra vonatkozóan, hogy az önerőt készpénz vagy banki átutalás révén biztosítjuk a pályázat megvalósítása keretén belül, nincs és nem is lehet a támogató szervezetnek ráhatása, tekintettel arra, hogy ezen összeget nem a támogató szervezet biztosítja. Az átláthatóság követelménye kizárólag a pályázat keretében elnyert támogatásokra vonatkozik, az önerő pedig nyilvánvalóan nem ebbe a körbe tartozik.

Egyébiránt a Támogatói Okirat 6.1. pontja értelmében a Támogatói Okirathoz csatolt valamennyi melléklet, valamint a Támogatói Okirathoz fizikai értelemben nem csatolt, de a Támogatói Okiratban vagy az Általános Szerződési Feltételekben (ÁSZF) hivatkozott

mellékletek, továbbá a projekt adatlap és annak mellékletét képező valamennyi nyilatkozat, dokumentum a Támogatói Okirat elválaszthatatlan részei függetlenül attól, hogy azok a Támogatói Okirathoz ténylegesen csatolásra kerültek-e. Ebből következően az adásvételi előszerződés, amely a pályázati anyagunk részét képezte, a társaságunk és a [REDACTED] között létrejött szerződés, azaz a Támogatói Okirat elválaszthatatlan részévé vált.

Álláspontunk szerint a Támogatói Okirat részét képező ÁSZF és Pénzügyi tájékoztató, továbbá a Pályázati felhívás és Részletes pályázati útmutató valamennyi rendelkezése általános szerződési feltételnek (ászf) minősül a Támogatói Okirat aláírásakor hatályos 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 205/A. § (1) bekezdése szerint.

A Ptk. 205/A. § (1) bekezdéséből következően a Támogatói Okirat elválaszthatatlan részét képező adásvételi előszerződés viszont nem általános szerződési feltétel, hanem annál egyedibb, konkrétabb feltétel, amelynek 3. pontja az alperes döntésében foglaltak szerint ütközik az ászf-nek minősülő ÁSZF, Pályázati felhívás, Részletes pályázati útmutató, valamint Pénzügyi tájékoztató rendelkezéseivel. A Ptk. 205/C. §-a értelmében amennyiben az ászf és a szerződés más feltétele – jelen esetben a Pénzügyi tájékoztató 7. pontja és az adásvételi előszerződés 3. pontja – egymástól eltér, az utóbbi válik a szerződés részévé. Ebből fakadóan álláspontom szerintem azzal, hogy a [REDACTED] pályázatunkat az annak részét képező adásvételi előszerződéssel együtt támogatta, az abban foglaltakat nem kifogásolta az előleg mértéke vagy kifizetésének módja vonatkozásában, a Pénzügyi tájékoztató és a Pályázati felhívás előlegre vonatkozó rendelkezései helyébe az adásvételi előszerződés rendelkezései léptek, mind az előleg mértéke, mind annak kifizetési módja vonatkozásában.

Egyébiránt a pályázat megvalósítása során a [REDACTED] részére benyújtott és általa ellenjegyzett végleges adásvételi szerződés rendelkezése az előleg vonatkozásában az előszerződés fentebb idézett pontjával megegyezik. Tekintettel arra, hogy a támogatást nyert pályázatunk részeként benyújtott adásvételi előszerződés e pontját a [REDACTED] nem kifogásolta, azzal, hogy végül erre hivatkozással került sor a szerződésszegés szabályainak alkalmazására a [REDACTED] jogutódja, a Nemzetgazdasági Minisztérium részéről, megvalósult a joggal való visszaélés (Ptk. 5. § (1)-(2) bek.), egyúttal sérült a jóhiszeműség és tisztesség elve (Ptk. 4. § (1) bek.).

Itt kívánjuk megjegyezni, hogy az adásvételi előszerződés kifejezetten rögzítette – és ennek a végleges adásvételi szerződés sem mond ellent –, hogy 2.270.000,- Ft foglalóként, 430.000,- Ft pedig vételárelőlegként kerül kifizetésre. Külön-külön egyik összeg sem haladja meg az ingatlan vételárának 10 %-át. A Pénzügyi tájékoztató 7. pontjának („előleg, foglaló”), valamint a Pályázati felhívás C.9. ai) pontjának („foglaló/előleg”) megszövegezéséből kitűnik, hogy a foglaló vagy az előleg nem haladhatja meg a vételár 10 %-át, nem pedig a foglaló és az előleg együttes összege, ilyen jellegű tilalom egyetlen kiírásban vagy pályázati dokumentumban sem szerepel. Ezért az alperes tévesen kezelte együttesen e két összeget és állapította meg ez alapján, hogy az ingatlan vételárának több mint 10 %-a került kifizetésre készpénzben előlegként. Bár a végleges adásvételi szerződés valóban azt rögzíti, hogy a szerződés megkötésekor 2.700.000,- Ft önerő kerül kifizetésre, ám ez összhangban van az adásvételi előszerződéssel, amely már megállapította, hogy 2.270.000,- Ft foglaló, amely az előszerződés megkötésekor ügyvédi letétbe helyezésre került, 430.000,- Ft pedig vételárelőleg, amely összegek eladó részére történő átadására a végleges adásvételi szerződés megkötésekor került sor. A végleges adásvételi szerződés így csupán az előszerződésben rögzítetteket erősítette meg.

Az ászf vonatkozásában tett megállapítás alkalmazandó a vételár fennmaradó összegének kifizetési módja tekintetében is.

A pályázat és a Támogatói Okirat részét képező adásvételi előszerződés 3. pontja rögzíti, hogy társaságunk 10.000.000,- Ft. vissza nem térítendő támogatást ügyvédi letétbe utal, amelyet az ügyvéd készpénzben fizet ki eladónak. Az adásvételi előszerződés ezen rendelkezését sem kifogásolta a [REDAKT] ebből fakadóan társaságunk alappal bízhatott abban, hogy az ügyvédi letétbe utalással teljesíti a pályázati feltételeket, különös tekintettel arra, hogy a letétbe helyezett összeg felett a letevést követően az eladó jogosult rendelkezni, ideértve a kifizetés módjának meghatározását.

Egyébiránt a kifogásunkat elutasító döntés is tévesen értelmezi a Pénzügyi tájékoztató 7. pontját. Eszerint amennyiben ingatlanvásárlás esetén a felek úgy állapodnak meg, hogy a vételár egy része vagy egésze ügyvédi letétbe utalásával az ügylet kifizetettnek tekinthető, akkor elégséges az ügyvédi letétbe utalásról kiállított bankszámlakivonat benyújtása az elszámoláskor. Rögzíti a 7. pont továbbá azt is, hogy készpénzben történő kifizetés ebben az esetben sem lehetséges. Álláspontunk szerint ez nem a Miniszterelnökség és a Nemzetgazdasági Minisztérium döntésében foglalt értelmezést jelenti, hanem azt, hogy társaságunk nem teljesítheti a vételár ügyvédi letétbe történő kifizetését készpénz formájában, csak utalással. Ennek a feltételnek márpedig társaságunk megfelelt. Ezen túlmenően a [REDAKT] éppen a Pénzügyi tájékoztató 7. pontjába ütközően kérte társaságunktól olyan bankszámlakivonat csatolását, amely az ügyvédi letétből az eladó számlájára indított utalást tanúsítja, egyúttal ezzel a jóhiszeműség és tisztesség elvébe, valamint a joggal való visszaélés tilalmába ütköző magatartást tanúsított, hiszen az adásvételi előszerződés és a végleges adásvételi szerződés birtokában tudnia kellett, hogy az eladó részére a vételár készpénzben kerül kiadásra az ügyvédi letétből.

A [REDAKT] sem a pályázatunk elbírálásakor, sem a végleges adásvételi szerződés átvételekor és ellenjegyzésekor nem tájékoztatta társaságunkat arra vonatkozóan, hogy álláspontja szerint annak tartalma nem felel meg a pályázati kiírásnak és a Támogatói Okiratban foglaltaknak, erre csupán a pályázati projekt lezárásakor került sor. Megítélésünk szerint ezzel megsértette a tájékoztatási kötelezettségét (Ptk. 277. § (5) bek.), és nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható (Ptk. 4. § (4) bek.).

Tekintettel arra, hogy a [REDAKT] az adásvételi előszerződés ismeretében a pályázatunkat támogatta, valamint a végleges adásvételi szerződést befogadta és ellenjegyezte, társaságunk alappal bízhatott abban, hogy erre azért került sor, mert a [REDAKT] azokban jogi anomáliát, jogi hibát nem talált. Így alappal bízhattunk a [REDAKT] magatartásában és így az adásvételi szerződésben foglaltak szerint járt el társaságunk.

Fentiekre tekintettel társaságunk nem követett el szerződésszegést, így jogellenesen került sor az ÁSZF 7.1.1 és 7.2.2. pontjai alapján elállásra, illetőleg a támogatói döntés visszavonására figyelemmel a 4/2011. (I. 28.) kormányrendelet 35. § (1) bekezdésére. Szerződésbe és jogszabályba ütköző módon állapította meg alperes a szerződésszegést és vonta vissza támogatói döntését, hiszen társaságunk nem szegte meg a Támogatói Okirat vagy az annak elválaszthatatlan részét képező dokumentumok rendelkezéseit, különös tekintettel arra, hogy a [REDAKT] erre irányuló kifogásának hiányában az adásvételi előszerződés vonatkozó és fentebb hivatkozott rendelkezései lényegében az általános szerződési feltételek helyébe léptek.

Azzal, hogy az alperes jogellenes módon alkalmazta a szerződésszegés jogkövetkezményeit és vonta vissza támogatói döntését, társaságunknak 10.000.000,- Ft vagyoni kára keletkezett, mivel így alperes a vissza nem térítendő támogatást nem fizette ki részünkre, miközben társaságunk ezt az összeget megelőlegezte és kifizette az ingatlan eladója részére.

A 4/2011. (I. 28.) kormányrendelet 2. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében a támogatói okirat polgári jogi jogviszonyt keletkeztet a támogató szervezet és a kedvezményezett között, erre tekintettel alkalmazandó a Polgári Törvénykönyv, valamint annak fentebb idézett bekezdései a jelen ügyben.

A 2013. évi CLXXVII. törvény 50. § (1) bekezdése értelmében a 2013. évi V. törvény hatálybalépésekor fennálló kötelekre az 1959. évi IV. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

A fentiekre hivatkozással keresettel fordultunk a [REDACTED] jogutódjával, a 1051 Budapest, József nádor tér 2-4. szám alatti székhelyű Nemzetgazdasági Minisztériummal (NGM) szemben a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a közte és társaságunk között létrejött jogviszony atipikus jogviszony, amelyben a szerződés célja egy ingyenes juttatás, és ezért alperest többletjogosultságok illetik, míg társaságunkat kedvezményezetttként többletkötelezettségek terhelik. Hivatkozása szerint pályázatunk ún. könnyített elbírálású támogatási eljárásrendben került értékelésre, és a Pályázati felhívás F.1.2. pontja alapján egy projekt támogathatóságához a Pályázati felhívás A-G. pontjaiban foglalt feltételeknek való megfelelésre van szükség, és így a projektkiválasztás folyamatában elsődlegesen az került megvizsgálásra, hogy a pályázat megfelel-e a Pályázati felhívásban meghatározott követelményeknek, aminek álláspontja szerint nem volt része az adásvételi előszerződés tartalmi ellenőrzése. Utalt arra, hogy egy projekt a teljes életútja során meg kell, hogy feleljen a vonatkozó előírásoknak. Álláspontja szerint a projektkiválasztástól, tartalmi értékeléstől szükséges elválasztani a projekt konkrét pénzügyi ellenőrzését, továbbá az előleg és a foglaló kereseti kérelem szerinti megbontását, elhatárolását egyetlen vonatkozó jogszabály sem tartalmaz. Alperes szerint az adásvételi előszerződés az adásvételi szerződés nem tartalmazza azt a fordulatot, hogy az ügyvédi letétbe történő utalással eladó az ügyletet kifizetettnek tekinti. Alperes rögzíti, hogy nincs tájékoztatási kötelezettsége, mivel a támogatási szerződésben közvetlen vagyoni előnye kizárólag társaságunknak származik, így társaságunk érdekkörébe esik a pályázati feltételeknek történő megfelelés, és nem alperes feladata, illetőleg felelőssége, hogy társaságunk kedvezményezetttként a pályázati kiírásnak megfelelő tartamú szerződéseket kössön, illetőleg megfelelő tartalmú beszámolót nyújtson be.

Az I. fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság keresetünket 9.P.94.487/2016/20-I. sorszámu ítéletével elutasította. Az ítélet indokolása szerint az adásvételi előszerződés, valamint az adásvételi szerződés nem képezi a Támogatói Okirat részét, ezért a felek közötti atipikus jogviszonyban a feleket terhelő kötelezettségeknek társaságunk akkor tett volna eleget, ha az adásvételi előszerződés és az adásvételi szerződés megfelel a Támogatói Okiratban foglaltaknak. Továbbá az I. fokú Bíróság szerint az alperes tájékoztatási kötelezettségének önmagában a Pályázati felhívás, az ÁSZF és a Pénzügyi elszámolásra vonatkozó tájékoztató rendelkezésre bocsátásával eleget tett, utóbbi az I. fokú Bíróság szerint egyértelmű rendelkezéseket tartalmaz az előleg és a foglaló mértékére vonatkozóan, értelmezése szerint a felsorolásban szereplő vessző kizárólag az „és” kötőszónak feleltethető meg, és így azt akként

kell értelmezni, hogy az előleg és a foglaló együttes összegére határozta meg a pályázati felhívás a 10 %-os korlátot. Ezen túlmenően azt is rögzítette az I. fokú Bíróság ítéletében, hogy álláspontja szerint az elszámolás szabályai a társaságunk által biztosított önerő vonatkozásában is alkalmazandók, tovább az a szerződéses rendelkezés, hogy az ügyvédi letétbe helyezéssel az adásvételi szerződés tárgyát képező ingatlan vételárát kifizetettnek kell tekinteni, nem terjeszthető ki az önerőből finanszírozott foglalóra, illetve előlegre, arra külön szerződéses rendelkezésre lett volna szükség. Az I. fokú Bíróság szerint a pályázat során benyújtott adásvételi előszerződés és adásvételi szerződés tartalma, amelynek ismeretében támogatta az alperes a pályázatunkat, nem bír relevanciával a pályázat elszámolása során. Erre tekintettel nem tartotta indokoltnak a pályaszerkesztő cég ügyvezetőjének tanúkénti meghallgatását a perbeli pályázati felhívással kapcsolatos általános gyakorlatra és tipikus hibákra vonatkozóan, mert az nem bír relevanciával, mivel azon a tényen, hogy az alperesnek joga volt a szerződéses rendelkezések alapján visszavonni a Támogatói Okiratot, nem változtat még az a körülmény sem, ha és amennyiben ezen jogával más, akár hasonló esetekben az alperes – bár arra jogosult lett volna – nem élt.

Az I. fokú ítélettel szemben törvényes határidőben fellebbezéssel éltünk, amelyben előadtuk, hogy az adásvételi előszerződés, majd az adásvételi szerződés szerves részét képezte azon pályázatunknak, amelyet az alperes elfogadott, így a pályázat támogatásával és a szerződéses ellenjegyzésével az e szerződésekben foglaltakat alperes elfogadta, azokat magára nézve kötelezőnek tekintette, függetlenül attól, hogy azok adott esetben a Pénzügyi Tájékoztatótól eltértek, így a Ptk. 205/C. § alapján ezen egyedi kikötések váltak a Támogatói Okirat részévé, és így alperesre és társaságunkra nézve kötelezővé. E körben hivatkoztunk az alperes eljárási rendjére, amely során a Pályázati Útmutató idézett rendelkezéseiből is következően köteles volt az adásvételi előszerződés és adásvételi szerződés tartalmának vizsgálatára a pályázat támogathatóságának megítélése végett. Ezért a támogatást visszavonó határozata jogellenes volt, és így jogellenes magatartásával társaságunknak 10.000.000,- Ft kárt okozott. Egyébként is megsértette az alperes eljárása során a Ptk. 277. § (5) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségét, amikor nem jelezte, hogy a pályázat támogatása nem jelenti azt, hogy a pályázat részeként benyújtott adásvételi előszerződés, illetőleg adásvételi szerződés tartalmilag is megfelel a pályázat rendelkezéseinek, ezzel azt a látszatot keltve, hogy a szerződésekben foglaltak végrehajtása esetén társaságunk a megítélt támogatást megkapja. Tévesen jutott az I. fokú Bíróság arra az álláspontra, hogy az előleg és a foglaló együttes összegére határozta meg a pályázati kiírás a 10 %-os határt, sem a rendelkezés megfogalmazásából, sem a kiírás többi rendelkezésének összevetéséből nem vonható le ez az értelmezés. Az I. fokú Bíróság túlterjeszkedett a kereset és az ellenkérelem keretein továbbá, amikor az önrész megfizetése vonatkozásában foglalt állás, azzal összefüggésben ugyanis elbírálási igény nem merült fel, továbbá figyelmen kívül hagyta, hogy az alperes a támogatás részét képező 10.000.000,- Ft kedvezményes kölcsön tekintetében nem vonta vissza támogatói döntését.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a fellebbezés elutasítását és az I. fokú ítélet helyben hagyását kérte. Ellenkérelme szerint az I. fokú Bíróság a tényállást megfelelően megállapította, abból helyes jogi következtetéseket vont le. Alperes hivatkozott továbbá arra, hogy a pályázat támogatásra alkalmasnak minősítése nem egyenlő a támogatási összeg odaítélésével, illetőleg megítélésével.

A II. fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 73.Pf.639.725/2017/5. számú ítéletével az I. fokú Bíróság ítéletét helyben hagyta. Helyesen állapította meg az I. fokú Bíróság, hogy az adásvételi

előszerződés és az adásvételi szerződés nem része az alperes és társaságunk közti jogviszonynak, álláspontja szerint sem a köztünk lévő szerződés, sem az általános szerződés feltételeknek minősülő rendelkezések, sem a jogszabályok nem tartalmaznak olyan kikötést, amely az adásvételi szerződést a felek közötti jogviszony részévé tenné, így nem alkalmazható a Ptk. 205/C. §-a. A készpénzfizetési küszöbérték vonatkozásában a szavakat elválasztó vessző írásjel felsorolást takar, a vessző az „és” kötőszóval helyettesíthető, ezért a foglaló és az előleg együttes összegének kell a II. fokú Bíróság álláspontja szerint a 10 %-os határ alatt maradnia. Az önrész vonatkozásában az adásvételi szerződés nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely szerint az ügyvédi letétbe helyezéssel az eladó az ügyletet kifizetettnek tekinti, ezért az ügyvédi letétből történő kifizetést bankszámla kivonattal kellett volna igazolni, és ezzel összefüggésben a II. fokú Bíróság megjegyzi, hogy a kifogást elutasító határozat is azt tartalmazza okként, hogy társaságunk a megvásárolt ingatlan vételárának több, mint 10 %-át készpénzben fizette ki, amely hivatkozás az önrészre is vonatkozik. A II. fokú Bíróság szerint az alperes jogosultsága annak eldöntése is, hogy a kölcsönszerződés kapcsán is él-e a szerződésszegés miatti jogaival, a vissza nem térítendő támogatás visszavonását nem teszi jogellenessé, ha a kölcsön összegére ugyanezt az alperes nem alkalmazza.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A rendes jogorvoslati lehetőségeinket a fentiek szerint fellebbezés formájában kimerítettük, a jelen alkotmányjogi panaszt a Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletével szemben nyújtottuk be azzal, hogy az alkotmányjogi panasz a Pesti Központi Kerületi Bíróság I. fokú ítéletét is érinti. A Fővárosi Törvényszék, mint II. fokú Bíróság jogerős ítéletével szemben azonban sem felülvizsgálati eljárás, sem perújítás nincs folyamatban, azt nem kezdeményeztünk.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

A Fővárosi Törvényszék 73.Pf.639.725/2017/5. számú jogerős ítéletét 2018. április 19. napján jogi képviselőnk útján, elektronikusan (ügyfélkapun keresztül) vettük kézhez.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Társaságunk az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló eljárást kereseti kérelemmel megindító felperes, az társaságunk alapjogát, illetőleg érdekét sérti, így érintettségünk fennáll.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Az érdemi indokolásban kifejtett alapjogi sérelmek eredményeként az eljáró bíróságok eljárásában nem tudta társaságunk érvényesíteni az eljárási jogszabályok által biztosított jogait, ideértve a bizonyítást és a hatékony jogorvoslatot. Ekként az I. és II. fokú ítélet nem került megfelelően indokolásra, ami a bírói döntések önkényét, végső soron társaságunk pervesztettségét eredményezte, miközben az alapvető jogok lentebb kifejtettek szerinti megtartásával társaságunk pernyertes lett volna, illetőleg a bíróságok feltétlenül eltérő jogkövetkeztetésekre jutottak volna.

Ezen túlmenően álláspontunk szerint, figyelemmel arra is, hogy az anonimizálva közzétett egyedi bírói ítéletek a jogkövető magatartás előmozdítását, továbbá a tudományos közösség számára a jogi környezetben vagy a joggyakorlatban felmerülő anomáliák feltárását is célozzák, a politikai közösség egésze számára érthetőnek és követhetőnek kell lennie az eljárás egészének, ideértve azt is, hogy a bíróság milyen logika mentén jutott el jogkövetkeztetéseihez, és az esetleges bizonyítási indítványok elutasítása esetén miért nem látta szükségesnek, relevánsnak a bizonyítás lefolytatásától várható bizonyítékot. Különösen világossá kell válnia a közösség valamennyi számára, hogy a bizonyítás helyett miért alkalmazza a bíróság inkább a mérlegelés eszközét, ideértve azt is, hogy miért szorítkozik adott esetben a szavak általában elfogadott jelentésére, azzal kapcsolatosan pedig miért kizárólag saját értelmezésére támaszkodik, ahelyett, hogy feltárná bizonyítás révén, hogy abban a közösségben, amelyhez az ügyben résztvevő felek tartoznak, mi tekinthető a szavak általánosan elfogadott jelentésének. Különös tekintettel arra, ha az ellenérdekű felek eltérő közösséghez tartoznak, amelyből következően mást-mást érthetnek ugyanazon kifejezés alatt. Erre tekintettel a jelen alkotmányjogi panasz nem csak alapjogi sérelem okán, hanem az egyedi ügyön túlmutató alkotmányossági kérdés felmerülése miatt került benyújtásra.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

A fenti tényelőadással összefüggésben előadjuk, hogy álláspontunk szerint mind az I. fokon, mind a II. fokon eljáró bíróság alaptörvényellenes döntést hozott, eljárásával megsértette a bírósághoz fordulás jogát, a tisztességes eljáráshoz való jogot, ezzel összefüggésben a hatékony bírói jogvédelem követelményét és az indokolt bírói döntéshez fűződő jogot, továbbá a jogorvoslathoz való jogot, a vállalkozás szabadságát, valamint a tisztessége gazdasági verseny feltételeinek biztosításának követelményét, az alábbi indokokra tekintettel:

2.1 A tisztességes eljáráshoz való jog, a bírósághoz fordulás joga, az indokolt bírói döntéshez fűződő jog, valamint a fegyveregyenlőség elve (Szabadság és felelősség, XXVIII. cikk (1) bek.)

Az Alaptörvény Alapvetés B) cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy Magyarország független, demokratikus jogállam.

Az Alaptörvény Alapvetés R) cikk (1) bekezdése szerint az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja, míg a (2) bekezdés szerint az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek, továbbá a (2) bekezdés szerint az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a

jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

A 22/2012. (V. 11.) AB határozat szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatályba lépése előtt hozott határozatai alkalmazhatók az adott alkotmányjogi kérdéssel összefüggésben, amennyiben a vonatkozó alapjog kapcsán az Alkotmány és az Alaptörvény rendelkezései azonosak vagy hasonló tartalmúak, azaz az Alkotmánybíróságnak azon alapértékekre, emberi jogokra és szabadságokra, valamint alkotmányos intézményekre vonatkozó megállapításai, amelyek az Alaptörvényben nem változtak meg alapvetően, érvényesek maradnak (Indokolás [40]-[41]).

Erre tekintettel az Alkotmánybíróság számára továbbra is irányadó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált korábbi alkotmánybírósági gyakorlat, így a 6/1998. (III. 11.) AB határozat (Abh. 1.), valamint az ebben foglaltakat megerősítő 5/1999. (III. 11.) AB határozat, a 14/2002. (III. 20.) AB határozat, a 15/2002. (III. 29.) AB határozat, a 35/2002. (VII. 19.) AB határozat.

A 7/2013. (III. 1.) AB határozat (Abh. 2.) rögzítette, hogy az Abh. 1.-ben „kimunkált alkotmányos mérce értelmében a tisztességes eljárás („fair trial”) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni” (Indokolás [24]). Ezzel összefüggésben az is rögzítésre került, hogy bár nincs külön nevesítve, de a tisztességes eljáráshoz való jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, valamint az indokolt bírói döntéshez való jog (Abh. 2. Indokolás [24]-[34]).

A hatékony bírói jogvédelem követelménye biztosítja, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen, illetőleg érdemben döntsön, a bírói út igénybevételének biztosítása ne csupán formalitássá degradálódjon. A hatékony bírói jogvédelem követelményéből következően a bírósági eljárás nem silányulhat pusztán a formális jogszerűség vizsgálatára. Alkotmányos igényként fogalmazódik meg nemcsak a szabályozási környezettel, hanem az egyedi bírói döntésekkel szemben is, hogy a perbe vitt jogok és kötelezettségek érdemi elbírálást nyerjenek (Abh. 2. Indokolás [27]).

Az indokolt bírói döntéshez fűződő jog tartalmának értelmezése és a jog érvényre juttatása során az Alkotmánybíróság figyelemmel van az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezményre (Egyezmény), valamint az Egyezmény rendelkezéseit értelmező Emberi Jogok Európai Bíróságának (Bíróság) gyakorlatára (Abh. 2., Indokolás [23] és [29]), így azok a jelen alkotmányjogi panaszban is felhívásra kerülnek. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Egyezményben is megfogalmazott „fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás »méltánytalan« vagy »igazságtalan«, avagy »nem tisztességes«” (Abh. 2. Indokolás [29]. Az Alaptörvény hatályba lépésével, az Abtv. 27. cikke által biztosított alkotmányjogi panasz révén az Alkotmánybíróság feladatai közé tartozik a bírói döntések alaptörvény-ellenességének vizsgálata is, amelyből következően a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesüléséhez szükséges gyakorlati szempontként jelentkezik az indokolási kötelezettségnek való megfelelés alkotmányos vizsgálata.

Az Alkotmánybíróság által az Abh. 2.-ben is felhívott (Indokolás [29]) 61/2011. (VII. 13.) AB határozat elvi jelentőséggel rögzíti, hogy „[e]gyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje.” (ABH 2011, 291, 321.; megerősítve: 32/2012. (VII. 4.) AB határozat, Indokolás [41]). Mindebből következően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény által a nemzetközi egyezményekhez, így az Egyezményhez hasonló vagy azzal azonos módon megfogalmazott alapjogok esetében saját magára nézve kötelezőnek ismeri el a Bíróság által megalkotott alapjogvédelmi szintet.

Az EJEB gyakorlata az Egyezmény 6. cikkével összefüggésben rögzíti, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog egyike egy demokratikus társadalom alapelveinek (Pretto and Others v. Italy, § 21.), éppen ezért e jog nem értelmezhető megszorítóan (Moreira de Azevedo v. Portugal, § 66.), azt az eljárások egészére, illetőleg azok egésze során alkalmazni kell, az nem korlátozható egyes eljárási cselekményekre (Stran Greek Refineries and Stratis Andreadis v. Greece, § 49.). Mivel a tisztességes eljáráshoz való jog célja a felek érdekeinek érvényre juttatása, ezért biztosítani szükséges, hogy igényeiket megfelelő hatékonysággal tudják peresíteni (H. v. Belgium, § 53.), a bírósághoz fordulás joga ne üresedjen ki, az megfelelő és hatékony védelmet biztosítson. Ezzel összefüggésben rögzíthető, hogy miként az Egyezmény (Airey v. Ireland, § 24.; Perez v. France [GC], § 80.), úgy az Alaptörvény vonatkozásában is megállapítható az Alapvetés R) cikk (3) bekezdése, valamint a 28. cikke alapján, hogy nem csupán elméletben vagy látszólagosan kívánja az alapvető jogokat biztosítani, hanem azok tényleges és hatékony biztosítására törekszik.

A bírói döntésekkel szemben egy demokratikus jogállamban elvárt az objektivitás és az átláthatóság, hiszen így előzhető meg az önkényes hatósági vagy az önkényes bírósági döntések, ami végső soron erősíti a bírósági döntéshozatalba vetett közbizalmat és a bírói döntések tekintélyét (Taxquet v. Belgium, § 90.; Shala v. Norway, § 29.; idézi: Abh. 2. Indokolás [31]).

A tisztességes eljáráshoz való jog kizárólag akkor tényleges és hatékony, ha a fél nem csak előadhatja az eljárás során az üggyhez tartozó releváns érveit, megállapításait és hivatkozásait mind a tények, mind a jogi érvelés vonatkozásában, hanem azt az eljáró bíróságok valóban „meg is hallják”, azaz az előadottakat, a fél által benyújtott beadványokat és bizonyítékokat valóban, ténylegesen és megfelelően megvizsgálja az eljáró bíróság (Donadze v. Georgia, § 35.; Kraska v. Switzerland, § 30.; Van de Hurk v. the Netherlands, § 59.; Perez v. France [GC], § 80.; Shala v. Norway, § 29.). Azt, hogy erre valóban sor került, kizárólag akkor van lehetőség megállapítani, ha a bíróság az indokolási kötelezettségének a lentebb kifejtettek szerint eleget tesz, az indokolásból ugyanis ki kell tűnnie, hogy a vizsgálatra valóban és érdemben sor került (Abh. 2. Indokolás [32.]). Ugyanezen megállapítások irányadók a jogorvoslathoz való jog kapcsán is, amely csak akkor lehet hatékony, ha a fellebbviteli bíróság ténylegesen vizsgálat alá vonja a jogorvoslati kérelemben előadottakat, illetőleg ahhoz kapcsolódóan az alapeljárásban benyújtott beadványokat és bizonyítékokat, és ez az indokolásból is kitűnik.

A tisztességes eljáráshoz való jog részét képezi a bírósághoz fordulás joga mellett az indokolt döntéshez való jog („right to a reasoned decision”), amelynek lényege, hogy ne születhessenek

önkéntes, tényleges, érdemi indokolást nem tartalmazó bírói ítéletek. A Bíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljárás és a jogállamiság elvéhez tartozik az a követelmény, hogy a bíróságok a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel mutassák be (Suominen v. Finland, § 34.; Vojtechová v. Slovakia, § 35.; idézi: Abh. 2. Indokolás [31]). Ezért a bírói ítéletnek olyan indokokat kell tartalmaznia, amelyek kielégítő választ adnak a fél ténybeli és jogi érveire, ideértve az anyagi jogi és eljárás jogi hivatkozásokat is (Ruiz Torija v. Spanyolország ítélet, §§ 29-30.). Mindig az adott ügy természete, valamint az alapul fekvő egyedi ügy körülményei határozzák meg, hogy milyen terjedelmű és mélységű indokolás elégíti ki az indokolási kötelezettség követelményét, ezért az alapul fekvő egyedi ügy összes körülményének vizsgálata szükséges (Tatishvili v. Russia, § 58.; Gradinar v. Moldova, § 107.; Sholokhov v. Armenia and Moldova, § 67.; idézi: Abh. 2. Indokolás [31]). Szem előtt kell tartania azonban az eljáró bíróságoknak, hogy az indokolt bírósági döntéshez való jog magában foglalja azt a követelményt, amely szerint a bíróság köteles értékelni a kérelmező fél által megjelölt releváns ténybeli és jogi hivatkozásokat az adott esetben (Chevrol v. France, § 77.). Ezért egy lényegesebb kérdésre vonatkozó hiányos indokolás az indokolt bírói döntéshez való jog, és így a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét eredményezi (Abh. 2. Indokolás [31]). A döntéssel szemben ugyanis feltétlen elvárás, hogy a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapossággal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is számot adjon, arra kitérjen. Éppen ezért nem felel meg ennek az elvárásnak, ha a fellebbviteli bíróság az alsóbb fokú bíróságnak az ügy lényegi kérdései tekintetében kifejtett érveit további vizsgálat és a vizsgálat indokainak előadása nélkül hagyja helyben (Helle v. Finland, § 60.; Karaksis v. Greece, § 27.; Boldea v. Romania, § 30.; Tacquet v. Belgium, § 91.; Vojtechová v. Slovakia, § 35.; idézi: Abh. 2. Indokolás [31]). Vizsgálni kell az alapjogsérelem értékelése során, hogy az indokolás hiánya vagy fogyatékosága valamely fél írásban megfogalmazott, világosan és pontosan körülírt kérdésére érinti-e (Hiro Balani v. Spain, § 28.; Ruiz Torija v. Spain, § 30.; Ilyadi v. Russia, § 44., idézi: Abh. 2. Indokolás [31]).

A Bíróság nemrégiben tovább fejlesztette gyakorlatát, és az indokolt bírói döntéshez való jogot már inkább az adekvátan indokolt bírói döntéshez való jogként definiálta („the decisions reached by the domestic courts were not adequately reasoned”), ezért rögzíthető, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog akkor nem sérül, ha az eljáró bíróságok döntésüket nem csak megindokolják, hanem az indokolás adekvát, tényleges, érdemi, a tényállás megalapozott és a benne foglaltak kétséget kizáróan bizonyítottak (Ajdaric v. Croatia, § 51.).

A fentiek alapján rögzíteni szükséges, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog fent leírt követelményeinek való megfeleléstől függ a jogorvoslathoz való alapvető alkotmányos jog érvényesülése is, hiszen a hatékony jogorvoslat gyakorlására kizárólag a bíróság döntését alátámasztó indokok ismeretében nyílik lehetőség (Abh. 2. Indokolás [32]). Egyúttal a fent leírtak értelemszerűen alkalmazandók a jogorvoslati kérelemben foglaltakat vizsgáló bíróság eljárására is.

Nem felel meg az indokolt döntés követelményének az az ítélet sem, amelynek indokolása ellentmondásokat tartalmaz (Tatishvili v. Oroszország ítélet, §§ 59-63.), az önkényes bírói döntésnek minősül és sérti a bírósághoz fordulás jogát, valamint a tisztességes eljáráshoz való jogot.

Ezzel összefüggésben előadjuk, hogy álláspontunk szerint az indokolt bírósági döntéshez való jog, valamint általában véve a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét eredményezi a

bizonyítékokkal nyilvánvalóan ellentétes indokolás is, amennyiben az a fél által hivatkozott releváns kérdésre vonatkozik és ez ügy érdemére kihat. Ugyanúgy ezen alapjogok sérelmének tartjuk a fél által hivatkozott, az ügy eldöntése szempontjából releváns, az ügy kimenetelére érdemben kiható érv elutasítására vonatkozó indokolás hiányát vagy hiányosságát.

Az indokolási kötelezettséggel összefüggésben az Alkotmánybíróság gyakorlatából kiolvashatóan e követelménynek való megfelelés feltétele az is, hogy az eljáró bíróságok az adott ügy vonatkozásában az Alaptörvény 28. cikkében foglaltak szerint, azaz az Alaptörvénnyel összhangban értelmezték-e és alkalmazták-e a jogszabályokat, ideértve az indokolási kötelezettségre vonatkozó eljárásjogi szabályokat is. Az Alkotmánybíróság ugyanis azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében, azaz a tisztességes eljáráshoz való jog kapcsán meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e (Abh. 2. Indokolás [33]). Ezzel összefüggésben álláspontunk szerint az is megalapozhatja az alapjog sérelmét, ha az ítélet indokolási részében a fél által felhívott, az ügy érdemére vonatkozó és annak kimenetelére kiható tény, bizonyítékot, bizonyítási indítványt nem vesz figyelembe és ennek érdemi, értékelhető indokát nem adja, illetőleg az indokolás hiányos, a kívüljár számára nem érthető, továbbá olyan, a fél hivatkozásával és a rendelkezésre álló bizonyítékokkal ellentétes tényt rögzít, amely nyilvánvalóan téves tényre alapozva a bíróság mérlegelési körében értékelt további tények, bizonyítékok és jogi rendelkezések teljesen más értelmet nyernek, azok a téves kiindulási alap miatt eltorzulnak, és a fél emiatt nem tud érdemben élni a bírósághoz fordulás jogával, valamint a hatékony jogorvoslathoz való joggal. Különös tekintettel arra, hogy a tényekkel és a bíróság által egyébként elfogadott és nem vitatott bizonyítékokkal ellentétes ítéleti tényállítás azt jelenti, hogy a bíróság nem vizsgálta meg érdemben és megfelelően a fél hivatkozásait, a fél nem nyert lényegében meghallgatást, és így az indokolt bírói döntéshez való jog sérelme állapítható meg. Az Alkotmánybíróság szerint a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeiket kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. A fél által felhívott és a bíróság által elfogadott, illetőleg nem vitatott bizonyítékokban foglalt tényekkel ellentétes tényállítás e követelményt sérti, különösen, ha ennek az eltérésnek a bíróság nem adja (érdemi) indokát.

A Bíróság gyakorlatából is kiolvasható, hogy a bíróságok kötelesek döntésüket megindokolni (Suominen v. Finland, § 36.; Carmel Saliba v. Malta, § 73.), az indoknak pedig egyrészt megfelelőnek („sufficient”) kell lennie (H. v. Belgium, § 53.), másrészt alkalmasnak kell lennie arra, hogy az alapján a fél hatékony jogorvoslattal tudjon élni (Hirvisaari v. Finland, § 30.). Azt is rögzítette a Bíróság, hogy amennyiben a fél beadványa az eljárás végkimenetele szempontjából döntő jelentőségű („decisive”), akkor az konkrét és kifejezett választ igényel a bíróság részéről (Ruiz Torija v. Spain, § 30.; Hiro Balani v. Spain, § 28.). A hazai polgári peres eljárásokban első fokon a keresetlevél, másodfokon a fellebbezés tekinthető ilyen beadványnak. Ebből következően álláspontunk szerint a keresetlevélben, illetőleg a kereseti kérelemben, valamint a fellebbezésben előadott valamennyi, az ügy szempontjából jelentős évrre vonatkozóan érdemi és kifejezett választ kell adnia az eljáró bíróságoknak ítéletükben (Buzescu v. Romania, § 67.; Donadze v. Georgia, § 35.).

A Bíróság a tisztességes eljáráshoz való jog részeként definiálja a fegyverek egyenlőségének elvét is („equality of arms”), amellyel kapcsolatosan rögzítette, hogy egy kulcsfontosságú tanú

meghallgatásának elmaradása kifejezetten sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot (Dombo Beheer B.V. v. the Netherlands, §§ 34-358.), különösen, ha ennek eredményeként az egyik fél nyilvánvalóan hátrányba kerül a másik féllel szemben (European Court of Human Rights: Guide on Article 6 of the Convention – Right to a fair trial (civil limb), 56. old. 286. pont 3. alpont). Ezzel összefüggésben rögzíthető, hogy a bíróságok bár mérlegelhetik, helyet adnak-e a bizonyítási indítványnak, annak elutasítása azonban nem lehet önkényes, és nem eredményezheti azt az indítvány megtagadása, hogy a fél nem vagy kevésbé képes a kereseti kérelmét alátámasztó érvek és bizonyítékok előadására (Wierzbicki v. Poland, § 45.). Különös jelentősége van ennek akkor, ha a felperes köteles a kereseti kérelmében foglaltak igazolására, és az általa hivatkozott, az ügy érdemére kiható érv alátámasztására más bizonyíték nem áll rendelkezésre, csak az általa indítványozott (tanú)bizonyítás. Álláspontunk szerint ezt nem helyettesítheti, legfeljebb kiegészítheti az eljáró bíróság mérlegelési tevékenysége.

Figyelemmel arra, hogy a fegyverek egyenlőségének elvét az Alkotmánybíróság is elismeri a tisztességes eljáráshoz való jog elemeként (Abh. 1. Indokolás II.5. pont 3. bek.), a Bíróság által rögzítettek az alkotmányjogi panasz alapján végzett vizsgálatok során is irányadók. E körben az Alkotmánybíróság azt is rögzítette, hogy e jog keretében „mindenképpen biztosítandó” jogok közé sorolandó az is, hogy mindkét fél számára azonos módon kell biztosítani az eljárásban szereplő adatok és dokumentumok teljes megismerését és birtoklását (Abh. 1. Indokolás II.5. pont 3. bek.). Álláspontunk szerint ebből az is következik, hogy amennyiben a bíróság az egyik fél által saját belső eljárási rendjére, illetőleg eljárására történő hivatkozást az ezt igazoló bizonyítékok szolgáltatása hiányában, a másik fél ezt vitató nyilatkozata ellenére tényként fogad el és a tényállás részévé teszi, jogkövetkeztetéseit ez alapján vonja le, az sérti a fegyveregyenlőség elvét, ekként a tisztességes eljáráshoz való jogot.

Végezetül meg kívánjuk jegyezni, hogy a jogirodalom szerint az emberi méltósághoz való jogból levezethető egy további követelmény az indokolt bírói döntéshez való jog vonatkozásában: „azok számára is érthetőnek kell lennie az ítéletnek, akiknek eljárásjogi okokból már nincs lehetőségük jogorvoslat benyújtására. Egy demokratikus politikai közösség minden tagjának joga van tudni, hogy a közbizalmat gyakorló szervek milyen indokok alapján hoztak öt érintő döntést (az igazolás kultúrája)” (Bencze Mátyás-Kovács Ágnes: „Nem foghat helyt” – Az Alkotmánybíróság az indokolási kötelezettség teljesítéséről. MTA Law Working Papers 2018/10. MTA, Budapest, 2018 3. old. utolsó bek., elérhető: <http://jog.tk.mta.hu/mtalwp>). Ebből következően álláspontunk szerint szükségszerű annak rögzítése, hogy az olyan bírói indokolás, amely bár látszólag szolgáltat indokokat, azok azonban nem állnak logikai összefüggésben a tényekkel, a tényállással és a szolgáltatott bizonyítékokkal, illetőleg ha a logikai láncolat a fél tényállítása vagy bizonyítási indítványa és az arra reflektáló ítéleti indokolás között hiányos, úgy az a bírói döntés nem felel meg a tisztességes eljáráshoz való jog által támasztott alkotmányossági követelményeknek. Azt is szükségesnek tartjuk vizsgálni, hogy a bíróság indokolásának érthetőségére, megfelelőségére, a logikai következtetésekre vonatkozó alkotmányossági vizsgálatot mely célcsoport részéről kell vizsgálni, azaz kiknek az oldaláról kell értékelni, hogy a bíróság indokolása megfelelő mélységű, érthető, a tényállás meghatározásának, a bizonyítékok értékelésének és a bizonyítási indítványok elutasításának menete világos, érthető, követhető: a felsőbb bíróságok, a felek vagy a politikai közösség oldaláról. Álláspontunk szerint, figyelemmel arra is, hogy az anonimizálva közzétett egyedi bírói ítéletek a jogkövető magatartás előmozdítását, továbbá a tudományos közösség számára a jogi környezetben vagy a joggyakorlatban felmerülő anomáliák feltárását is célozzák, a politikai közösség egésze számára érthetőnek és követhetőnek kell lennie az eljárás egésze, ideértve azt

is, hogy a bíróság milyen logika mentén jutott el jogkövetkeztetéseihez, és az esetleges bizonyítási indítványok elutasítása esetén miért nem látta szükségesnek, relevánsnak a bizonyítás lefolytatásától várható bizonyítékot. Különösen világossá kell válnia a közösség valamennyi számára, hogy a bizonyítás helyett miért alkalmazza a bíróság inkább a mérlegelés eszközét, ideértve azt is, hogy miért szorítkozik adott esetben a szavak általában elfogadott jelentésére, azzal kapcsolatosan pedig miért kizárólag saját értelmezésére támaszkodik, ahelyett, hogy feltárná bizonyítás révén, hogy abban a közösségben, amelyhez az ügyben résztvevő felek tartoznak, mi tekinthető a szavak általánosan elfogadott jelentésének. Különös tekintettel arra, ha az ellenérdekű felek eltérő közösséghez tartoznak, amelyből következően mást-mást érthetnek ugyanazon kifejezés alatt. Erre tekintettel a jelen alkotmányjogi panasz nem csak alapjog sérelem okán, hanem az egyedi ügyön túlmutató alkotmányossági kérdés felmerülése miatt került benyújtásra.

A fentieknek a konkrét ügyre történő alkalmazásával a következőket adjuk elő:

A peres eljárásban irányadó polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 121. § (1) bekezdése alapján kereseti kérelmünkben fel kellett tüntetni az eljáró bíróságot, a feleknek, valamint a felek képviselőinek nevét, lakóhelyét és perbeli állását, az érvényesíteni kívánt jogot, az annak alapjául szolgáló tényeknek és azok bizonyítékainak előadásával, azokat az adatokat, amelyekből a bíróság hatásköre és illetékessége megállapítható, valamint a bíróság döntésére irányuló határozott kérelmet (kereseti kérelem). Ebből következően a kereseti kérelemben előadottakat, a Bíróság fent hivatkozott gyakorlatára is figyelemmel érdemben meg kellett vizsgálnia az eljáró bíróságoknak, és a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján kellett megállapítania. A Pp. 221. § (1) bekezdése alapján pedig ítéletükben ki kellett térniük az eljáró bíróságoknak arra, hogy miért nem találták adott esetben megalapozottnak a keresetben előadottakat, mely bizonyítékokat hogyan értékelték, mit fogadtak el a tényállás alapjául, és miért éppen az adott jogkövetkeztetésekre jutottak a tényállás és a bizonyítékok alapján.

Mind az I. fokú, mind a II. fokú eljárás során következetesen hivatkoztunk a per anyagává vált Támogatói Okirat azon rendelkezésére, amely szerint a „támogatói okirathoz nem csatolt, de a támogatói okiratban, a Pályázatban vagy az ÁSZF-ben hivatkozott mellékletek a támogatói okirat elválaszthatatlan részét képezik” (9.P.94.487/2016/1/F/5., 3. old. 3. bek.). Az alperes által sem vitatottan – és e körben ellentétes megállapítást az eljáró bíróságok sem tettek ítéletükben – a pályázatunk részét képezte az adásvételi előszerződés, ezt igazolja az is, hogy amikor a pályázatunk először elutasításra került, a kifogásunk éppen az adásvételi előszerződés, valamint az annak részét képező nyilatkozat tartalmára tekintettel volt sikeres. Éppen ezért az eljáró bíróságok abból a téves alaptézisből indultak ki, és lényegében ítéleteiket, a további ténybeli és jogi következtetéseiket arra építették, hogy nincs olyan rendelkezés, amely szerint az adásvételi előszerződés, valamint az adásvételi szerződés a Támogatói Okirat részévé vált volna, holott éppen maga a Támogatói Okirat rendelkezett akként, hogy a pályázat részét képező dokumentumok is a Támogatói Okirat elválaszthatatlan részét képezik. Azzal, hogy az eljáró bíróságok nyilvánvalóan a tényekkel és bizonyítékokkal ellentétes megállapításokat tettek, valamint ítéleteik további megállapításait is ebből a téves alpból kiindulva tették meg, önkényes döntést hoztak, és ekként megsértették a tisztességes eljáráshoz való jogot. Ezen túlmenően többszöri hivatkozásaink ellenére nem adták annak indokát, hogy a Támogatói Okirat ezen rendelkezését miért hagyják figyelmen kívül, amikor az kifejezetten az alperes nyilatkozataként az alperes és társaságunk közti jogviszonyt létrehozó,

annak alapjául szolgáló okirat. A bíróságok azon indoka, hogy az adásvételi szerződés és az adásvételi előszerződés esetén alperes nem szerződő fél, nem tekinthető érdemi indokolásnak, hiszen nem reflektál a társaságunk által előadott évrre, hivatkozásra, ahogy azt is elmulasztották a bíróságok megindokolni, miért a szolgáltatott és általuk elfogadott bizonyítékkal nyilvánvalóan ellentétes álláspontra helyezkedtek, ami sérti a jogállamiság és jogbiztonság elvét, továbbá a tisztességes eljáráshoz való jog, a hatékony bírói jogvédelem és az indokolt bírói döntéshez fűződő jogot. E körben sérült a fegyverek egyenlőségének elve is, hiszen a bíróságok az alperes bizonyítékkal alá nem támasztott érvelését fogadták el a társaságunk által bizonyítékként alátámasztott érveléssel szemben, és erre vonatkozóan kifejezett indokolás hiányában nem világos, miért és hogyan jutott erre az álláspontra az I. és a II. fokú Bíróság, ezzel lényegesen hátrányosabb helyzetbe hozva társaságunkat. Különösen annak fényében, hogy az eljárás idején hatályos Pp. 3. § (3) bekezdése szerint jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása a feleket terheli, a bizonyítás esetleges sikertelensége törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli, míg a 164. § (1) bekezdése szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el, és e kötelezettségének társaságunk eleget is tett. Ennek ellenére nem derül ki az ítéletekből, hogy miért nem fogadta el az általunk felajánlott, és a bíróságok által elfogadott Támogatói Okiratban rögzítetteket, annak ellenére, hogy annak tartalmát alperes sem vitatta a per során.

A Pp. 221. § (1) bekezdése alapján az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. A Pp. 239. §-a alapján ez a szabály a II. fokú Bíróságra is irányadó.

Ezzel összefüggésben rögzíthető, hogy a II. fokú Bíróság ugyanezen hivatkozás figyelmen kívül hagyásával, és e vonatkozásban kielégítő indok adásának elmulasztásával a hatékony jogorvoslathoz való alapjogunkat is megsértette, azt lényegében kiüresítette, amikor az I. fokú bíróság ítéletének jogszabálysértő voltát nem küszöbölte ki. A II. fokú Bíróság a fellebbezésben foglalt érvünk ellenére az I. fokú Bíróság megállapításait e körben kizárólag megismételte, azokból az a következtetés vonható le, hogy sem a bizonyítékokat, sem a fellebbezésben foglaltakat érdemben nem vizsgálta meg, amellyel megsértette az indokolt bírói döntéshez való jogot, ekként a tisztességes eljáráshoz való jogot.

Ekként a per anyagához csatolt és az alperes által nem vitatott, a bíróságok által pedig elfogadott bizonyítékokban foglalt tények figyelmen kívül hagyásával rögzített ténybeli, illetőleg jogi alaptól történő jogkövetkeztetések levonásával hozott bírói ítéletek csupán a bírósághoz fordulás, a tisztességes eljárás, valamint a jogorvoslathoz való jog biztosításának a látszatát eredményezik, ténylegesen azonban éppen alapjogsérelmet okoznak. Erre tekintettel ugyanis társaságunk ténylegesen meg lett fosztva minden további, a Pp.-ben rögzített eljárási garanciától, hiszen mind az általunk előadott bizonyítékokat, mind jogi érvelésünket a jogellenesen megállapított ténybeli alapra helyezkedve értékelték az eljáró bíróságok. Nem tekinthető a fent már idézett alapjogok tényleges és hatékony biztosításának az, ha nyilvánvalóan jogellenesen megállapított ténybeli, illetőleg jogi alaptól kiindulva értékelik az eljáró bíróságok a felajánlott bizonyítékokat és bizonyítási indítványokat, valamint jogi érvelést,

hiszen ezen alapjogok célja az érdemi és hatékony jogvédelem biztosítása. A jelen esetben az eljáró bíróságok ilyen eljárása érdemben befolyásolta az ügyet, a helyes alap megállapítása esetén eltérő jogi következtetést kellett volna levonniuk, eltérő jogszabályok alapján. Amennyiben ugyanis megállapításra kerül, hogy a pályázat részét képező adásvételi előszerződés is a Támogatói Okirat része, úgy kizárólag arra a következtetésre juthattak volna, hogy az akkor is része a Támogatói Okiratnak, ekként az alperes és társaságunk közti jogviszonynak, ha alperes annak nem szerződő fele, hiszen éppen az alperes által kibocsátott Támogatói Okirat tette azt a jogviszonyunk részévé, ekként alperes önként kötelezőnek ismerte el magára nézve az abban foglaltakat. Márpedig az adásvételi előszerződés egyediségét, és ekként a többi melléklet, mint általános szerződési feltétel voltát az eljáró bíróságok is elismerték, így ebből következően alapjogot nem sértő eljárás esetén kizárólag arra a következtetésre juthattak volna, hogy az adásvételi előszerződés az alperes általános szerződési feltételeit, ekként a pályázati felhívást és a pénzügyi elszámolásra vonatkozó tájékoztatót felülírja, amennyiben attól eltérőnek minősülnek az adásvételi előszerződés rendelkezései, és azok lettek volna alkalmazandók az alperes és társaságunk közti jogviszony tartalmának megítélése vonatkozásban.

A jelen ügyben azonban az eljáró bíróságok nyilvánvalóan nem vizsgálták meg megfelelően a rendelkezésükre bocsátott bizonyítékokat, hiszen figyelmen kívül hagyták az alperes és köztem fennálló jogviszony alapját képező Támogatói Okirat fentebb már hivatkozott, releváns és a jogvita eldöntése szempontjából ügydöntő jelentőséggel bíró rendelkezését, ezért teljesen téves ténybeli és jogi következtetések levonására került sor.

A fent leírtak irányadók az ügyvédi letétbe teljesítés értelmezésével összefüggésben is. Az eljáró bíróságok a meglévő bizonyítékokkal ellentétes tények megállapítása alapján vonták le jogkövetkeztetéseiket, e körben a per során tett, valamint jogorvoslati hivatkozásainkat is mindvégig a hibás ténybeli alap nyomán ítélték meg. A per anyagává tett adásvételi előszerződés 3.) pontjának 2-4. bekezdései az alábbiakat rögzítik:

„Majdani vevő jelen okirat aláírásával egyidejűleg okiratszerkesztő ügyvédnél ügyvédi letétbe helyez 2.270.000,- Ft, azaz kettőmillió-kettőszázhetvenezer forintot önerőből, foglalóként, a foglalóhoz fűződő jogkövetkezmények ismeretében.

Okiratszerkesztő ügyvéd a 2.270.000,- Ft, azaz kettőmillió-kettőszázhetvenezer forint összegű foglaló letétbe vételét jelen okirat ellenjegyzésével elismeri és nyugtázza.

Majdani eladó a foglaló önerőből történő teljesítését ügyvédi letétbe történő elhelyezésével elismeri és nyugtázza.”

A kiemelt rész alapján az eljáró bíróságoknak éppen abból kellett volna kiindulnia, hogy a foglaló vonatkozásában is az ügyvédi letétbe helyezéssel teljesítettnek tekintették a felek, illetve az eladó az ügyletet. Figyelemmel arra, hogy a foglaló nyújtására az előszerződés megkötésével egyidejűleg került sor, éppen a végleges adásvételi szerződés megkötésének biztosítása érdekében, ezen szerződés rendelkezését kellett volna vizsgálnia az eljáró bíróságoknak. Erre nyilvánvalóan nem került sor, ellenkező esetben nem az került volna az ítéletekben rögzítésre, hogy az ügyvédi letétbe helyezést teljesítésnek tekintő rendelkezést

társaságunk és az eladó nem tett. Márpedig e körben érveink és az általunk szolgáltatott bizonyítékok megfelelő vizsgálata esetén az ügy érdemében eltérő döntés született volna. Amennyiben ilyen vizsgálatra sor került, akkor rögzíthető, hogy ezzel az ügy érdemére kiható érünkkel összefüggésben nem került indokolásra, hogy az idézett rendelkezést miért nem tartották az eljáró bíróságok a Pályázati felhívásban előírtak teljesítésének. Ezek a magatartások mind sértik a tisztességes eljáráshoz való jogot, egyúttal megfosztották társaságunkat a hatékony jogorvoslathoz való jogtól is.

E körben az eljáró bíróságok kifejezetten a bírói gyakorlattal ellentétes megállapításokat tettek, ugyanis ha felek abban állapodtak meg, hogy az ügyvédnél letett pénzüsszeg rendeltetése az egyikük javára szóló foglалó, úgy ez a foglалó teljesítésének számít akkor is, ha a foglалó sorsáról kifejezetten nem rendelkeztek (BH2005. 137. – Legf. Bír. Pfv.21.301/2003.). Az ítéletek indokolásából nem derül ki, hogy miért a kialakult gyakorlattal ellentétben álló következtetésre jutottak az eljáró bíróságok, ami sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, hiszen a bírói gyakorlat elvi élel tett megállapításait követniük kell a bíróságoknak, amennyiben pedig a korábbi gyakorlattól eltérnek, annak érdemi, részletes indokát kell adniuk annak érdekében, hogy kiszámítható maradjon az ítélezési gyakorlat, ennek hiányában sérül a jogállamiság elve (Alaptörvény Alapvetés B) cikk (1) bek.), azon belül a jogbiztonság elve. Márpedig a jogbiztonság elvéhez szorosan kapcsolódik a tisztességes eljáráshoz való jog. Különösen azért, mert a korábbi bírói gyakorlattól történő meg nem indokolt eltérés lényegében contra legem értelmezéssé válik, így egyértelműen önkényes bírói ítéletek születtek.

A fentiekén túl álláspontunk szerint sérült a fegyveregyenlőség elve, amikor az eljáró bíróságok nem adtak helyt a pályázatíró társaság ügyvezetőjének tanúkenti idézésére irányuló indítványunknak, ezzel egyértelműen hátrányosabb helyzetbe hozva társaságunkat a bizonyítás terén. Az eljáró bíróságok szerint ugyanis a foglалó, illetőleg az előleg vonatkozásában megállapított 10 %-os készpénzfizetési küszöbvel összefüggésben előadott érünk, miszerint a Pályázati felhívás megfogalmazásából az következik, hogy a foglалóra és az előlegre külön-külön értendő a 10 %-os küszöb, nem állja meg a helyét. Mind az I. fokú, mind a II. fokú Bíróság szerint a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján a felsorolásban szereplő vessző írásjel egyértelműen az „és” kötőszóval helyettesíthető, holott a magyar nyelv szabályai alapján a jelen esetben ugyanígy „vagy” kötőszóval is helyettesíthető lenne a vessző írásjel, különös tekintettel arra, hogy a Pályázati felhívás és a Pénzügyi elszámolásra vonatkozó tájékoztató további rendelkezései már kifejezetten a „foglалó/előleg” megfogalmazást, azaz a vagylagos kapcsolatot indukáló formulát tartalmazza. Ezzel összefüggésben azonban álláspontunk szerint az eljáró bíróságok kifejezetten önkényesen értékelték a Pályázati felhívás vonatkozó rendelkezéseit, azokat egymástól elkülönülten, nem pedig egy kontextusként értékelték, miközben nem adtak arra lehetőséget, hogy a kifejezetten pályázatírással foglалkozó, ekként a pályázatokat napi szinten értelmező társaság ügyvezetőjének meghallgatásával igazoljuk, mi is tekinthető valójában a jelen ügyben a szavak általánosan elfogadott jelentésének, különös tekintettel a perbeli pályázatra. E vonatkozásban álláspontunk szerint a tanú meghallgatására mindenképpen sort kellett volna keríteni, hiszen e nélkül a bíróságok kizárólag az alperes nyilatkozataira támaszkodhattak a jelentés vonatkozásában, holott az eljárásban irányadó Ptk. 207. §-a szerint a jognyilatkozatokat a kötelmi viszonyokban nem a jognyilatkozattevő akaratára tekintettel kell értelmezni, hanem a nyilatkozási elvnek megfelelően akként, ahogy azt a másik fél érthette.

A perben alkalmazott Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 207. §-a szerinti „értelmezésre akkor van szükség, ha a nyilatkozat nem egyértelmű, hanem ellentmondásos, nem szakszerű, ezért vitás, hogy mit akart a nyilatkozó kifejezni” (Gellért György (szerk.): A Polgári Törvénykönyv magyarázata. KJK, Budapest, 1992, 522. old.). E körben ellentmondásos az I. és II. fokú Bíróság ítélete is, ugyanis a II. fokú Bíróság által is helyben hagyott I. fokú ítélet rögzíti, hogy egyértelmű a rendelkezés (9.P.94.487/2016/20-I. sz. ítélet, 5. old. 2. bek.), azonban ennek ellenére került sor a szavak általános jelentésének, azaz a Ptk. 207. § (1) bekezdésének alkalmazására. Ez már önmagában ellentmondásossá teszi az ítéleteket, hiszen nem világos, hogy ha egyértelmű a rendelkezés, akkor miért olyan értelmezési szabályt alkalmazott a bíróság, amely kifejezetten a nem egyértelmű nyilatkozatok értelmezését segíti. E körben az sem világos, milyen szabályok mentén alkalmazták a bíróságok ezt az értelmezési módot, mivel a kiindulási pont a szavak általános jelentése, nyelvtani értelme, de vizsgálni szükséges az eset összes körülményét, a teljes tényállást, mindazt, ami a nyilatkozó akaratát felismerhetővé teszi (Uo., 523. old.). E körben nem világos, milyen alapon azonosították az eljáró bíróságok az általuk ekként „foglaló és előleg” kitélt akként, hogy a két, funkcióját tekintve teljes eltérő tétel együttes összegére vonatkozik, amikor erre kifejezetten utaló szerkezet (pl. „együttesen”, „együttes összege”) nem szerepelt a mondatban. Azért is hiányos az indoklás ebben a tekintetben, mert amikor társaságunk hivatkozott arra, hogy a Pályázati felhívás és a Pénzügyi tájékoztató vegyesen, következtetlenül alkalmazza a „foglaló, előleg” és a „foglaló/előleg” kitétel, és ezért inkább vaglyagos kapcsolat mutatható ki, akkor az eljáró bíróságok arra hivatkoztak, hogy utóbbi forma már a foglaló, illetve az előleg megfizetésének határidejére vonatkozott, ezt követően azonban mégis felhívtak egy másik rendelkezést saját értelmezésük alátámasztásaként („nettó 100 ezer összérték feletti számlák”), és így nem világos, milyen logika mentén találta egyik esetben irányadónak a Pályázati felhívás, illetőleg a Pénzügyi tájékoztató egyik rendelkezését, és miért nem találta relevánsnak a másikat. Ezért e körben az eljáró bíróságok indokolási kötelezettségüknek csupán látszólagosan tettek eleget, ugyanis az abban foglalt logika nem tartható fel vagy hiányzik. Különös tekintettel arra, hogy önmagában az „és” kötőszó nem jelenti ilyen kontextusban sem, hogy együttes összegről van szó, az kizárólag – ahogy az eljáró bíróságok is rögzítették – felsorolást fejez ki, annyit, hogy valamilyen szabály azonosan alkalmazandó a foglalóra és az előlegre is, ami nem jelenti, hogy azokat együttesen kell kezelni, csupán egyformán. Ezért nem világos az indoklás alapján, hogy ténylegesen mi alapján állapították meg az eljáró bíróságok a szavak általánosan elfogadott jelentését e körben, és miért nem az „in dubio contra proferentem” értelmezést alkalmazták a Ptk. 207. § (2) bekezdése alapján, amely szerint ha az általános szerződési feltétel tartalma az (1) bekezdésben foglalt szabály alkalmazásával nem állapítható meg egyértelműen, a feltétel meghatározójával szerződő fél, illetve a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni. Figyelemmel arra, hogy a szavak általánosan elfogadott jelentése mellett egyértelműen segítségül kellett hívniuk az eljáró bíróságoknak a kontextuális értelmezést is, nem derül ki az indoklásból, hogy akkor miért mégis a Ptk. 207. § (1) bekezdése szerinti értelmezést alkalmazták, amikor az nem egészíthető ki más értelmezéssel, önmagában kell állnia, azaz ha más értelmezési módszert is segítségül kell hívni, akkor az már nem alkalmazható. Nem derül ki az ítéletekből, hogy akkor miért mégis erre támaszkodtak a bíróságok. Különösen azért, mert ez ellenkezik magával a bíróságok által alakított bírói gyakorlattal, figyelemmel arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) GK. 37. sz. állásfoglalás IV. pontja szerint minden olyan esetben, amikor az általános feltételek valamely rendelkezését többféleképpen is lehet érteni, azt a Ptk. 207. §-ának (1) bekezdése szerint kell értelmezni, tehát úgy, ahogyan azt a másik félnek a feltételeket kidolgozó gazdálkodó szervezet feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint

értenie kellett. Ha ezen szabály alkalmazásával is kétséges marad a kikötés tartalma, az általános szerződési feltételt kidolgozó gazdálkodó szervezet szerződéses partnere számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni. Az egyértelműség hiányának következményeit tehát végül is a feltételek kidolgozójának kell viselnie. Éppen ezért, mivel az eljáró bíróságok a Ptk. 207. § (1) bekezdésében foglalt értelmezési módszer mellett igazolhatóan a kontextuális értelmezést kénytelenek voltak igénybe venni a rendelkezés jelentésének megállapításához, akkor a GK. 37. sz. állásfoglalásban foglalt iránymutatás szerint kellett volna eljárniuk és a Ptk. 207. § (2) bekezdésében foglaltak szerint a társaságunkra nézve kedvezőbb értelmezést kellett volna elfogadnia. Erre azonban nem került sor, és nem világos, hogy miért. Ekként álláspontunk szerint az eljáró bíróságok contra legem értelmezéssel vonták le jogkövetkeztetéseiket, és ennek indokát sem adták, ezért sérült a tisztességes eljáráshoz való jog (20/2017. (VII. 18.) AB határozat).

Teljesen figyelmen kívül hagyták az eljáró bíróságok azon hivatkozásunkat – és ennek okára az indokolásukban nem tértek ki –, miszerint azt, hogy a másik fél, azaz a pályázati felhívás címzettjei hogyan értelmezheték az egyébként igencsak ellentmondásos, homályos és kétértelmű megfogalmazásokat tartalmazó Pályázati felhívást, maga a pályázati írásban közreműködő társaság tudta volna megmondani. Ennek hiányában álláspontunk szerint az eljáró bíróságok olyan kérdésben döntöttek releváns bizonyíték nélkül, amelyre vonatkozóan nincs kompetenciájuk, ugyanis egyéb bizonyíték hiányában (pl. a jognyilatkozat értelmezésére szoruló tanúvallomása) az kifejezetten nyelvészeti kérdés, hogy a vessző az adott mondatban milyen funkciót tölt be, és ekként milyen jelentéstartalmat ad a mondatnak, illetőleg a mondatrésznek. Azt, hogy a bíróságok ilyen kompetenciával nem rendelkeznek ab ovo, igazolja a Kúria „Határozatszerkesztés” vizsgálatának tárgykörében felállított joggyakorlat-elemző csoportjának 2013.El.II.JGY.1.1-2. számú összefoglaló véleménye is, amelyben kifejezetten a Kúria mint legfelsőbb bíróság ítéleteinek – többek között – nyelvészeti szempontú elemzésére került sor. Vitathatatlan tény, hogy a Kúria bírái az igazságszolgáltatás legnagyobb tudással és tapasztalattal rendelkeznek a bírósági rendszeren belül, ennek ellenére még az általuk hozott ítéletek vonatkozásában arra a megállapításra jutott az elemző csoport nyelvészeti csoportja, miszerint azok között nagyobb arányban találhatók olyan ítéletek, amelyekre jellemző a rossz szóhasználat, a nyelvhelyesség, egyeztetési hiba (5. old. 3. bek.).

E körben előadjuk, hogy bár a bíróságok nincsenek kötve a felek bizonyítási indítványaihoz, azonban a Pp. 163. § (1) bekezdése szerint a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett bizonyítást rendelnek el. Amennyiben erre a felek kifejezett kérelme ellenére nem kerül sor, azt a Pp. 221. § (1) bekezdéséből következően indokolniuk kell, és e körben az indoknak meg kell felelnie a fent már kifejtett követelményeknek. A fentiekből következően álláspontunk szerint nem felel meg a bírósághoz fordulás joga, a tisztességes eljáráshoz való jog, a jogorvoslathoz való jog, valamint az ezek részeként definiált fegyveregyenlőség elvének az, hogy az eljáró bíróságok kizárólag az alperesi nyilatkozatok alapján, az általunk felajánlott bizonyítás elutasításával állapította meg a Pályázati felhívásban foglaltak jelentését, mint a szavak általánosan elfogadott jelentését. Álláspontunk szerint a tanú meghallgatása érdemben kihatott volna az ügy megítélésére, ekként az ítélelhozatalra.

A jelen ügyben azonban – a fentiekben kifejtettek szerint – a kereseti kérelmünkben és a fellebbezésünkben foglaltakat alátámasztó, a pályázati író társaság ügyvezetőjének tanúkénti meghallgatására irányuló bizonyítási indítványunk arra hivatkozással került elutasításra, hogy az szükségtelen, és egyébként sem bírna relevanciával, mert az nem befolyásolja az alperes

jogát a Támogatói Okirat visszavonására vonatkozóan. Ezen két állítás között azonban nincs logikai összefüggés, legalábbis logikai láncolat nem fedezhető fel, figyelemmel arra, hogy a bizonyítás célja e körben annak megállapítása lett volna, hogy társaságunk a Pályázati felhívásban foglaltaknak megfelelően járt el, és ezért alperes az őt egyébként megillető elállás jogát jogellenesen, szerződésszegő módon gyakorolta. Éppen ezért nem derül ki az ítéletek indokolásából, hogy valójában miért nem került sor a bizonyítási indítvány mellőzésére. Különös tekintettel arra, hogy amennyiben ugyanis a nyilatkozási elv alapján igazolásra kerül, hogy a nyilatkozat címzettje a Pályázati felhívásban foglaltakat hogyan érthette, akkor az jelentősen befolyásolhatja a felek közti jogviszony tartalmának, azaz a feleket terhelő kötelezettségek és az őket megillető jogok megítélését, különös tekintettel arra, hogy mikor tanúsítanak szerződésszerű és mikor szerződésszegő magatartást, ebből következően mikor gyakorolható jogszerűen az elállás joga. Éppen ezért a pályázatot értelmezni kényszerülő, ezzel főtevékenységként, napi szinten foglalkozó pályázatíró cég ügyvezetőjének tanúvallomása a Pályázati felhívásban foglaltak értelmezése vonatkozásában kifejezetten ügydöntő jelentőségű lett volna, az az ügy érdemére kihatott volna, ezért a bizonyítási indítvány elutasítása, valamint annak indokolása, továbbá az, hogy azt a II. fokú Bíróság helyben hagyta, sérti a fegyveregyenlőség elvét, a tisztességes eljáráshoz való jogot, a bírósághoz fordulás jogát, valamint a jogorvoslathoz való jogot. E körben az sem világos, hogy ha a Pp. 3. § (3) bekezdése, valamint a 206. § (1) bekezdése alapján társaságunkra hárult a bizonyítási kötelezettség az áltaunk előadottak vonatkozásában, és a bizonyítás sikertelensége is minket terhel, akkor miért tagadta meg a bizonyítást a bíróság egy általános, közhelyszerű indokra hivatkozással, hiszen ekként elzárt minket a hatékony bírói jogvédelemtől, valamint a tisztességes eljárástól. Ez egyébiránt a fegyveregyenlőség elvét is sérti, hiszen olyan tény vonatkozásában tagadta meg a bizonyítást tőlünk a bíróság, amely vonatkozásban alperes sem szolgáltatott bizonyítékot, és így lényegében bizonyítatlan maradt a tény, ám alperes érvelését fogadták el az eljáró bíróságok, anélkül, hogy ezt érdemben, számunkra is érthető indokkal megmagyarázták volna.

Az I. és II. fokú ítélet ellentmondásos abban a tekintetben is, hogy annak ellenére, hogy az adásvételi előszerződés és az adásvételi szerződés vonatkozásában azt rögzítik, hogy abban alperes nem volt szerződő fél, így ezen szerződések semmilyen kihatással nem lehetnek rá, nem állapíthatnak meg rá nézve jogokat és kötelezettségeket, azt a kérdést, hogy akkor az alperes és társaságunk közti jogviszonyt létrehozó Támogatói Okirat és annak mellékletei miért keletkeztethetnek az ingatlan ebben a relációban harmadik személynek számító eladója oldalán olyan kötelezettséget (bankszámlanyitás), amelynek elmulasztását lényegében társaságunkon kérte számon az alperes és azt szankcionálta, már nyitva hagyják. Arra az – egyébként az ügy érdemére vonatkozó – érvünkre sem adott érdemben választ egyik eljáró bíróság sem, hogy az ügyvédi letétbe teljesítés, amely a jogszabályok által is elismert formája a teljesítésnek, miért nem volt megfelelő, és e körben azt az ellentmondást sem oldották fel, hogy amennyiben lehetőség vagy ügyvédi letétbe teljesíteni, ebben az esetben milyen jogalapja van az alperesnek ismételtlen harmadik személy oldalán kötelezettséget keletkeztetni akként, hogy az eladó rendelkezési jogát lényegében kizárja az ügyvédi letétbe került, és ettől a ponttól az eladó tulajdonát képező pénzösszeg vonatkozásában. E körben arra sem adtak választ az eljáró bíróságok, hogy miért szankcionálható az elállás jogával az, ha az eladó az ügyvédi letétből történő készpénzes kifizetésről dönt, figyelemmel arra, hogy még amennyiben esetlegesen az adásvételi szerződésben meg is határoznák a felek a letétből történő teljesítés módját, arra társaságunknak ténylegesen nincs ráhatása, hogy végül milyen módon történik az ügyvédi

letétből történő kifizetés, az ügyvédi letét kizárólag az ügyvéd és az eladó viszonylatában keletkezett jogviszonyt, annak sem társaságunk, sem alperes nem volt részese, ekként az eladó rendelkezési jogosultságának korlátozására nem volt lehetőség. E körben tehát az eljáró bíróságok indokolása nem felelt meg a tisztességes eljáráshoz való jognak.

Sem az I. fokú, sem a II. fokú Bíróság nem tért ki érdemben azon érvünkre, amely szerint az alperes saját Pályázati Útmutatójának F.4. pontjából, valamint az alperes Pályázati felhívásának F.1.2. pontjából következően alperesnek a pályázatok kiválasztása során vizsgálnia kellett a Pályázati felhívás A-G. pontjaiban, így a C.9.a) pontjában foglaltakat, azaz a támogatható ingatlanvásárlásra vonatkozó követelmények teljesülését, ebből következően az adásvételi előszerződés tartalmi vizsgálatának meg kellett történnie már a pályázat támogathatóságáról szóló döntés meghozatalakor. E kérdéskörnek jelentősége lett volna az ügy érdemi elbírálása szempontjából, hiszen igazolta volna egyrészt, hogy alperes az előszerződésben és a végleges adásvételi szerződésben foglaltakról ténylegesen tudott, azokat tudomásul vette és nem kifogásolt. Másrésztől igazolta volna azt is, hogy amennyiben kifogásolhatónak tartotta alperes a szerződés tartalmát, úgy elmulasztotta társaságunkat tájékoztatni erről, valamint felhívni hiánypótlásra, ahogy azt a pályázat megvalósítása során egyébként más kérdés kapcsán (pl. projekt kezdő időpontja) megtette. Ebből következően igazolhatóvá vált volna, hogy alperes megsértette a Ptk. 277. § (5) bekezdésében, valamint a 4. § (1) bekezdésében foglaltakat, azaz társaságunk nem követett el szerződésszegést, illetőleg azt kifejezetten alperes magatartása okozta, és az ekként jogellenes gyakorolt elállási jog révén részünkre kárt okozott. E körben az sem világos, hogy az alperes saját belső eljárási rendjére vonatkozó hivatkozását, amely szerint a pályázat tartalmi vizsgálatára nem került sor, elfogadták-e a bíróságok, és ha igen, milyen indokon, illetőleg bizonyítékon alapulva tették ezt.

Az eljáró bíróságok ezen érveléssel egyáltalán nem foglalkoztak, és ennek még csak okát sem adták, ezért sérült az indokolt bírói döntéshez fűződő jog, ekként a tisztességes eljáráshoz való jog, valamint a II. fokú Bíróság ezen magatartásával a hatékony jogorvoslathoz való jogot is megsértette, hiszen nem reagált a fellebbezésben is hivatkozott fenti érvelésre.

Kifejezetten ellentmondásosak, valamint hiányosak az ítéletek a kölcsönösszeg visszakövetelésének elmulasztása vonatkozásában. Az I. fokú Bíróság II. fokú Bíróság által helyben hagyott ítélete a tényállásban rögzítette, miszerint az alperesi jogelőd a pályázatunkat befogadva 20.000.000,- Ft pályázati támogatást ítél meg társaságunk részére azzal, hogy ebből 10.000.000,- Ft a visszatérítendő kölcsön, míg 10.000.000,- Ft vissza nem térítendő támogatás formájában kerül megfizetésre (9.P.94.487/2016/20-I. számú ítélet, 1. old. utolsó bek. és 2. old. első bek.), továbbá rögzítette, miszerint alperes érdemi ellenkérelmében előadta, hogy „a támogató kizárólag a támogatás jogszerű felhasználása, megfelelő pénzügyi igazolása esetére vállal kötelezettséget a támogatás kifizetésére, egyébként azt köteles visszatartani, illetve a már kifizetett összegeket visszakövetelni.” (9.P.94.487/2016/20-I. számú ítélet, 3. old. 2. bek.). Éppen ezen tények okán hivatkoztunk arra, hogy amennyiben valóban szerződésszegést követett volna el társaságunk, alperes mindenképpen visszakövetelte volna a 10.000.000,- Ft kölcsönt, hiszen saját bevallása szerint köteles lett volna rá, ám erre nem került sor, tehát társaságunk nem tanúsított szerződésszegő magatartást. Ennek ellenére az I.

fokú Bíróság ezen érvre egyáltalán nem reagált, míg a II. fokú Bíróság azt rögzítette, hogy „az alperes jogosultsága azt eldönteni, hogy a kölcsönszerződés kapcsán is él-e a szerződésszegés miatti jogaival, a vissza nem térítendő támogatás visszavonását nem teszi jogellenessé, ha a kölcsön összegére ugyanezt az alperes nem alkalmazza” (73.Pf.639.725/2017/5. számú ítélet, 6. old. utolsó előtti bek.). Egyfelől a II. fokú Bíróság félre magyarázta e körben hivatkozásunkat, hiszen nem azt állítottuk, hogy a kölcsön vissza nem követelése teszi jogellenessé az elállást, hanem azt, hogy alperes ezen lépése, figyelemmel arra, hogy saját bevallása szerint köteles a teljes támogatás visszakövetelésére, alátámasztja a kereseti kérelmünkben is hivatkozottakat, miszerint nem került sor szerződésszegésre, és ezért jogellenes az alperesi elállás. Nem világos az indokolásból, hogy a II. fokú Bíróság az I. fokú Bíróság helyben hagyott ítéletének tényállása alapján hogyan jutott erre az ítéleti megállapításra, logikai kapcsolat nem mutatható ki, ezen túlmenően pedig érdemben nem reagált érvelésünkre, hiszen azt átfogalmazva, annak értelmét teljesen megváltoztatva adott egyfajta indokot, ez azonban nem tekinthető érdemi magyarázatnak, hiszen nem a társaságunk által tett állításra reagált ténylegesen. Ezzel sérült az indokolt bírói döntéshez fűződő jogunk, ekként a tisztességes eljáráshoz való jog.

Az önerő elszámolására vonatkozóan hiányos az indokolás, ugyanis azt rögzítik az eljáró bíróságok, hogy a teljes projekt költséggel el kell számolni, ekként az önerő kifizetéséről is a többi költséggel azonos módon kell elszámolni, e körben azonban nem világos, milyen logika és ténybeli, illetőleg jogi érvek, illetőleg hivatkozások révén állapította meg, hogy az önerő is projekt költség, az ugyanis nem került definiálásra, sem kifejtésre, hogy annak mik az elemei, és hogy milyen oknál fogva tartoznak oda az adott tételek. Ezért az I. és II. fokú ítélet indokolása e vonatkozásban is sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot.

2.2 Jogorvoslathoz való jog (Szabadság és felelősség, XXVIII. cikk (7) bek.)

Az Alaptörvény Alapvetés B) cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy Magyarország független, demokratikus jogállam.

Az Alaptörvény Alapvetés R) cikk (1) bekezdése szerint az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja, míg a (2) bekezdés szerint az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek, továbbá a (2) bekezdés szerint az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Előjáróban rögzíthető, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlatára, ideértve a korábbi határozatok alkalmazhatóságát, valamint a Bíróság gyakorlatának alkalmazását is, a jogorvoslathoz való jog kapcsán is szem előtt kell tartani.

A tisztességes eljáráshoz való jognál kifejtetteken túl, miszerint több, a fellebbezésben foglalt érvünkre sem reagált a II. fokú Bíróság, amire nézve indokot sem adott elő, a jogorvoslathoz való jog sérelme állapítható meg azon oknál fogva is, mivel a II. fokú ítélet lényegében megismétli az I. fokú ítélet megállapításait, anélkül, hogy érdemben reflektálna a fellebbezésünkben foglaltakra. Ebből következően rögzíthető, hogy a II. fokú Bíróság nem vizsgálta meg érdemben az általunk előadott, az ügy érdemére vonatkozó lényeges érveinket és az azok alapjául szolgáló, az I. fokú eljárásban becsatolt bizonyítékokat. Ezzel nem csak a tisztességes eljáráshoz való jogot, illetőleg az indokolt bírói döntéshez való jogot sértette meg a korábban már kifejtett, az Alkotmánybíróság és a Bíróság által az indokolásra vonatkozóan kidolgozott követelmények vonatkozásában, hanem a hatékony jogorvoslathoz való jogot, hiszen nem került sor a fellebbezésben foglaltak érdemi, tényleges vizsgálatára, ezzel kiüresítve a jogorvoslatot.

A Bíróság gyakorlata szerint, a tisztességes eljáráshoz való jogból következően is, a jogorvoslati kérelmet elbíráló felsőbb bíróságnak nem elég pusztán jóváhagynia az alsóbb fokú bíróság megállapításait, hanem vizsgálnia kell a jogorvoslati kérelemben előadott lényeges érveket, illetőleg hivatkozásokat (Helle v. Finland, § 60.). Ebből álláspontunk szerint az is következik, hogy nem elég az I. fokú ítélet indokainak megismétlése, különösen, amennyiben a fellebbezés kifejezetten olyan kérdésköröket is érint, amelyekre már az I. fokú ítélet sem tért ki, ebben az esetben ugyanis a II. fokú Bíróság feladata arra reagálni, hogy az I. fokú ítéletben nem szereplő, de a kereseti kérelemben és a fellebbezésben hivatkozott ténybeli vagy jogi hivatkozás miatt nem került értékelésre, az miért maradt el az I. fokú ítéletben. Ennek hiányában nem állapítható meg, hogy a II. fokú Bíróság érdemben megvizsgálta a fellebbezésben foglaltakat, ezért sérült a hatékony jogorvoslathoz való jogunk. Különös tekintettel arra, hogy a Pp. 239. §-a alapján a felsőbb bíróságot is köti a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettség a fellebbezéssel kapcsolatosan.

2.3 Vállalkozás szabadsága (Alapvetés, M) cikk (1) bek.), jog a vállalkozáshoz (Szabadság és Felelősség, XII. cikk (1) bek.) és a tisztességes gazdasági verseny feltételeinek biztosítása (Alapvetés, M) cikk (2) bek.)

Az Alaptörvény Alapvetés R) cikk (1) bekezdése szerint az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja, míg a (2) bekezdés szerint az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek, továbbá a (2) bekezdés szerint az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.

Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Az Alaptörvény Alapvetés M) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.

Az Alaptörvény Szabadság és felelősség XII. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz.

Az Alaptörvény Alapvetés M) cikk (2) bekezdése szerint Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.

A vállalkozás joga valódi alapjog (21/1994. (IV. 16.) AB határozat, Indokolás IV.3. pont), továbbá a vállalkozás joga a foglalkozás szabad megválasztásához való alkotmányos alapjog egyik aspektusa, annak egyik, a különös szintén történő megfogalmazása. A vállalkozás joga az Alkotmánybíróság értelmezésében annyit jelent, - de annyit alkotmányos követelményként feltétlenül - hogy az állam ne akadályozza meg, ne tegye lehetetlenné a vállalkozóvá válást (54/1993. (X. 13.) AB határozat, Indokolás II.1. pont). Ez a kötelezettség állami oldalról a bíróságokat is terheli, értelmezési és jogvitarendező tevékenységük, ideértve a bírói gyakorlat kialakítását és fejlesztését is, nem eredményezheti a vállalkozóvá válás, illetőleg a vállalkozási tevékenység folytatásának akadályozását vagy ellehetetlenítését, továbbá nem fenyegethet ezzel.

Az Alaptörvény 28. cikke szerint a rendes bíróságok a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban kötelesek értelmezni és alkalmazni. Ebből következően a jelen ügyben eljáró bíróságok kötelesek lettek volna eljárásuk során a vállalkozás szabadságára és a vállalkozás jogára is figyelemmel eleget tenni a jogszabályokból eredő kötelezettségeiknek. Már önmagában az I. és II. fokú ítélet indokolásának fogyatékoságai, így a hiányosságok és ellentmondások következtében sérült a vállalkozás szabadsága, valamint a vállalkozás joga. A korábbi bírói gyakorlat figyelmen kívül hagyása az általános szerződési feltételek értelmezése vonatkozásában anélkül, hogy erre vonatkozóan érdemi indokolást tartalmazzanak az ítéletek, kifejezetten bizonytalanná teszi a vállalkozások számára, hogyan tanúsítsanak jogkövető magatartást, milyen tartalommal kössenek egymással szerződést, illetőleg, hogy a szerződésben esetlegesen felmerülő bizonytalanságok az értelmezés során melyik fél terhére esnek majd. Kifejezetten a vállalkozás szabadságának, illetőleg a vállalkozás jogának sérelmét eredményezik a jelen eljárásban támadott ítéletek abban a vonatkozásban, hogy a fentebb már kifejtettek szerint a Pályázati felhívás értelmezése során a Ptk. 207. § (1) bekezdése helyett - amely önmagában az eljáró bíróságok számára sem volt elég támpont a 10 %-os küszöb értelmezéséhez - nem a Ptk. 207. § (2) bekezdése és a GK. 37. sz. állásfoglalás szerinti értelmezést alkalmazták, amely kifejezetten az általános szerződési feltételt megfogalmazó félre terheli az értelmezés bizonytalanságát, ekként a címzettre, jelen esetünkben a társaságunkra kedvezőbb értelmezést rendeli alkalmazni. Az eljáró bíróságok magatartása ekként alkalmas arra, hogy a gyengébb pozícióban lévő, lényegében kiszolgáltatott félre, azaz társaságunkra terhelje az értelmezési bizonytalanságot, annak ellenére, hogy ekként a piac valamennyi szereplője számára megkérdőjeleződik, hasonló helyzetben egy esetleges jogvitában a bíróság milyen módon fogja értelmezni a jogszabályokat, a korábbi bírói gyakorlat továbbra is él-e és alkalmazásra kerül, vagy esetlegesen új gyakorlat van kialakulóban, utóbbi esetben pedig mi annak a pontos tartalma. Bár e körben megjegyezzük, hogy mivel adekvát, értékelhető indokolást erre vonatkozóan sem az I. fokú, sem a II. fokú ítélet nem tartalmaz, így nem lehet megállapítani, hogy a korábbi gyakorlatot kívánták tovább fejleszteni, vagy azt csupán elmulasztották alkalmazni, és ennek eredményeként tették megállapításait. A bírói gyakorlat egységessége biztosítja a kiszámíthatóságot a piaci szereplők, így a vállalkozások számára, akik csak e kiszámíthatóság biztosítása mellett tudnak jogkövető és szerződészerű magatartást

tanúsítani, és e kiszámíthatóság része az is, hogy világossá kell válnia, milyen oknál fogva és mennyiben térnek el az eljáró bíróságok a kialakult és szilárd bírói gyakorlattól.

Ugyanezen érvek mentén sérti továbbá a vállalkozás szabadságát és a vállalkozás jogát az, hogy az eljáró bíróságok érdemi, értékelhető indok nélkül utasították el bizonyítási indítványunkat a Pályázati felhívás tartalmának értelmezésére vonatkozóan, különös tekintettel a társaságunkat terhelő bizonyítási kötelezettségre. A polgári jogviszonyokban alkalmazandó nyilatkozási elv, amely hangsúlyt fektet arra, hogy maga a címzett hogyan érthette a jognyilatkozatot, szintén a kiszámíthatóságot hivatott biztosítani a gazdasági szereplők között, hiszen az általános szerződési feltételek esetében az azt megalkotó fél mindig erősebb pozícióban van, egyúttal a javára egyfajta információs aszimmetria áll fenn a jogviszony tartalmát illetően, ezért e hatalmi helyzet kiegyenlítését szolgálja ez a rendelkezés, amely révén a kiszolgáltatottabb fél oldalán felmerülő körülmények, így az, hogy az ő oldaláról hogyan értelmezhető a jognyilatkozat, szintén értékelésre kerülnek. Ennek elmaradása és kizárólag az erősebb hatalmi pozícióban lévő nyilatkozattevő szándékának kutatása nem enyhíti, hanem erősíti a felek közti aszimmetriát, ami végső soron a kisebb, gyengébb piaci szereplők helyzetének romlásához, végső soron a piaci verseny sérelméhez vagy megszűnéséhez vezet. Éppen ezért a társaságunk által felvetett értelmezéssel kapcsolatos érvek teljes és érdemi indokolás nélküli ignorálása sértette a vállalkozás szabadságát, illetőleg a vállalkozás jogát. E körben álláspontunk szerint az eljáró bíróságok megsértették a tisztességes gazdasági verseny feltételeinek biztosításához fűződő jogot is (Alapvetés, M) cikk (2) bek.), amikor kizárólag az alperesi oldal érveit tárták fel, valamint társaságunk érveit és bizonyítási indítványait tényleges és érthető indokolás nélkül figyelmen kívül hagyva az alperesi érvelést tették magukévá, annak ellenére, hogy alperes olyan nagyságú apparátussal rendelkezik, amelynek alkalmasnak kell lennie olyan pályázati kiírás elkészítésére, amely valamennyi vállalkozás számára érthető, világos és csak egyféleképp értelmezhető.

Szintén a vállalkozás szabadságát, valamint a vállalkozás jogát sértette az, hogy az eljáró bíróságok bár megállapították, hogy polgári jogi jogviszony jött létre alperes és társaságunk között, azonban ezt követően a polgári jogviszonyokban a felekre háruló kötelezettségeket alperes vonatkozásában teljes mértékben figyelmen kívül hagyták. Az üzleti életben, a polgári jogviszonyokban általánosan alkalmazandó jogelv az általunk következetesen hivatkozott tájékoztatási kötelezettség, amely nem kizárólag a jogviszony létrejöttékor, hanem annak fennállása során folyamatosan terheli a feleket. A tájékoztatási kötelezettség kiterjed minden, a jogviszonyt és a teljesítést befolyásoló, különösen a teljesítést akadályozó vagy lehetetlenné tévő körülményre. Önmagában az, hogy a teljesítés feltételei a felek közti szerződésben rögzítésre kerülnek, nem jelenti azt, hogy a jogosultat ne terhelné tájékoztatási kötelezettség abban a pillanatban, amikor olyan tény jut tudomására, amely álláspontja szerint a teljesítés szerződésszerűségének elmaradását eredményezi. Különös tekintettel egyébként arra, hogy ekként igazolhatja, úgy járt el már a jogviszony létesítésekor is, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, megadta a szükséges tájékoztatást a szerződésszerű teljesítéshez. Olyan atipikus polgári jogviszonyban, mint ami a jelen ügy tárgya is, és amelyben az alperes saját bevallása szerint is öt többletjogok, míg társaságunkat többletkötelezettségek terhelik, különös jelentőséget kap a tájékoztatás, részben a már hivatkozott és társaságunkat sújtó információs aszimmetria okán. Ebben az esetben nem elégséges a tájékoztatók és útmutatók rendelkezésre bocsátása, hiszen azok a jelen ügyben kizárólag megismételték a Pályázati felhívásban foglaltakat, legalábbis a foglaltó és az előleg vonatkozásában, azt nem pontosították, nem

részletezték a jobb érthetőség érdekében, ekként nem tekinthető a tájékoztatási kötelezettség teljesítésének.

A tájékoztatási kötelezettség tartalma az eset összes körülményeinek függvénye, és a jelen ügyben alperes már a pályázat támogatásáról szóló döntés meghozatalakor tisztában volt valamennyi, a társaságunk által tenni kívánt teljesítésre vonatkozó információval, ezért megfelelő időben történő tájékoztatás, felhívás esetén még alkalmunk lett volna az adásvételi szerződésben a tájékoztatásnak megfelelő módon módosítani a foglaló és az előleg összegét, a kifizetés módját és az alperes által kifogásolt mozzanatokat, amennyiben pedig ezekre már nem lett volna lehetőség, úgy az adásvételi előszerződéstől elállni, és ebben az esetben nem keletkezik társaságunknak 10.000.000,- Ft kára pusztán a Pályázati felhívás értelmezéséből eredő félreértések okán. Azt, hogy a bíróságok ezen érveket figyelmen kívül hagyták, utat nyitottak annak, hogy alperes és más pályázati felhívást közzé tevők önkényesen válogassanak a többfélelepp értelmezhető rendelkezések esetén az egyes értelmezések közül, ami a gazdasági viszonyokra utalt vállalkozások számára rendkívül bizonytalanra teszi a működést. A vállalkozás szabadságát, illetőleg a vállalkozás jogát az ilyen értelmezés azért is sérti, mert ez eltántoríthatja a vállalkozásokat, különösen az ilyen összegű károkra érzékeny kis- és középvállalkozásokat a pályázástól, miközben ezen uniós és állami támogatásoknak éppen az ilyen vállalkozások támogatása lenne a célja. Ezért az eljáró bíróságok e körben tett hiányos és nem adekvát, tényleges logikát nélkülöző, az általunk tett hivatkozásokra nem reagáló indokolása nem csak társaságunk, hanem valamennyi kis- és középvállalkozás vonatkozásában a vállalkozási szabadság és a vállalkozáshoz való jog sérelmével fenyeget, illetőleg azt eredményezi.

Megjegyezzük, hogy a vállalkozás szabadságának, illetőleg a vállalkozás jogának biztosítása különösen hangsúlyos az állammal, illetőleg az államot reprezentáló vagy állami támogatást élvező szervekkel, intézményekkel, társaságokkal szemben. Az állam, és ekként a jogvitát eldöntő bíróságok kötelezettsége annak biztosítása, hogy az állami túlhatalom ne eredményezze szükségtelenül és aránytalanul a vállalkozás szabadságának, illetőleg a vállalkozás jogának korlátozását, esetlegesen megszüntetését. Az alperes és az alperesi jogelőd a kormány által kijelölt, ekként végső soron a kormány felügyelete, irányítása és támogatása által működő intézmény, amely bár közhatalmat nem gyakorol, azonban ezen támogatás révén jelentős túlhatalommal rendelkezik a piaci szereplőkkel szemben. Éppen ezért ezt a tényt – az Alaptörvény 28. cikkére is figyelemmel – külön hivatkozás nélkül is szem előtt kellett volna tartania az I. és II. fokú Bíróságnak, hiszen csak ekként, az ez alapján elvégzett értelmezés és mérlegelés révén biztosítható a jogvitában a vállalkozás szabadságának, valamint a vállalkozás jogának érvényesülése. Amennyiben ezt valamilyen oknál fogva mégis ignorálják az eljáró bíróságok, úgy annak indokát kell adniuk, ez azonban a jelen ügyben elmaradt.

A fentiekre tekintettel az Alaptörvény megsértett rendelkezései:

- Alapvetés B) cikk (1) bekezdés
- Alapvetés M) cikk (1) bekezdés
- Alapvetés M) cikk (2) bekezdés
- Alapvetés R) cikk (1)-(3) bekezdés
- Szabadság és felelősség XXVIII. cikk (1) bekezdése
- Szabadság és felelősség XXVIII. cikk (7) bekezdés
- Szabadság és felelősség XII. cikk (1) bekezdése
- Alaptörvény 28. cikk

3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Előadjuk, hogy a támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését nem kezdeményeztük.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (Melléklet)

A csatolt meghatalmazás szerint.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról (Melléklet)

A csatolt nyilatkozat szerint.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Melléletek)

Az érintettséget a bírósági eljárás iratanyaga, így a kereseti kérelem és a fellebbezés igazolja.

Debrecen, 2018. június 08.

